4123

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Directie Internationale Organisaties/PZ

FDTO-BtZ. 160646

Vertrouwelijk

Beknopt overzicht van de behandeling van de kwestie Nederlands Nieuw Guinea in de XIIe Alg.Verg. der V.N.

1) Verzoek tot plaatsing op de voorlopige agenda.

Op 16 augustus 1957 kwam te New York een aantal vertegenwoordigers van de zgn.Afro-Aziatische groep bijeen, op verzoek van de Indonesische vertegenwoordiger, ter bespreking van het voornemen van de Indonesische Regering om de kwestie "West Irian (West New Guinea)",d.w.z. Nederlands Nieuw Guinea voor de vierde maal ter behandeling in de Algemene Vergadering voor te dragen, door de Secretaris-Generaal der V.N. te verzoeken om dit punt in de voorlopige agenda van de XIIe Alg.Verg. op te nemen.

De nieuwe Indonesische Permanente Vertegenwoordiger, Mr Ali Sastroamidjojo legde de andere Afro-Aziatische vertegenwoordigers een concept-"toelichtend memorandum" voor, dat, zoals gebruikelijk, bij dergelijke verzoeken tot opneming van een agendapunt zou worden gevoegd. In dit concept werden enkele wijzigingen van ondergeschikte aard aangebracht terwijl voorts een gehele alinea werd geschrapt luidende:

"Besides stepping up repressive measures against the population, the Government of the Netherlands is known to have introduced military reinforcements and strenghtened its military establishments in West Irian. This has naturally aroused strong feelings in Indonesia and is seen as a threat to the peace and tranquility of that area."

./. De definitieve tekst van het toelichtend memorandum is hiernevens gevoegd.

Vervolgens werd het verzoek tot opneming van dit agendapunt ondertekend door 21 landen, t.w.:

Afghanistan	Iran	Nepal
Birma	Irak	Pakistan
Ceylon	Jemen	Philippijnen
Egypte	Jordanië	Saoedi Arabië
Ethiopië	Libanon	Soedan
India	Libye	Syrië
Indonesië	Marokko	Tunesië

Ter vergelijking moge dienen dat verleden jaar, tijdens de XIe Alg.Verg., het Indonesische verzoek werd ingediend door 16 leden van de V.N. De hierboven onderstreepte landen zijn er dit jaar bijgekomen, waarbij aangetekend zij, dat Marokko, Tunesië en Soedan verleden jaar in dezelfde fase nog geen lid der V.N. waren, terwijl voorts vermelding verdient dat Kambodja verleden jaar wèl, doch dit jaar niet tot de mede-indieners behoorde. Laatstgenoemd land, alsmede Liberia en Thailand waren niet op bovengenoemde bespreking vertegenwoordigd (en hebben zich ook niet achteraf bij de indieners aangesloten, zoals verleden jaar bijv. Iran dat deed), terwijl ten slotte Ghana, Japan en Turkije wel aan de bespreking deelnamen, doch om uiteenlopende redenen zich niet aansloten bij het Indonesische verzoek.

Het onderwerp werd als punt 63 op de voorlopige agenda ge-

Kenmerk: Buza/DIO/PZ vertr. Minister
© NA, archief Minkol, dossierarchief ministerie van Koloniën en opvolgers 1945-111134
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19598

2) De behandeling in het Bureau (General Committee)

De zgn.General Committee van de Alg.Verg.(samengesteld uit 15 leden, nl. de Voorzitter van de Alg.Verg., de Voorzitters van de 7 Commissies van de Alg.Verg. en de 7 Vice-Voorzitters van de Alg.Verg.) nam op 18 september de voorlopige agenda in behandeling ten einde aan de plenaire zitting van de Alg.Verg. advies te kunnen uitbrengen over de wenselijkheid van het al dan niet opnemen van de voorgestelde agendapunten.

Bij de behandeling van het Indonesische agendapunt werd de Indonesische vertegenwoordiger, Mr Ali Sastroamidjojo (die niet qualitate qua in het Bureau was gekozen onder één van bovengenoemde categorieën) uitgenodigd om het Indonesische verzoek toe te lichten. Vervolgens voerde Jhr van Asch van Wijck, die als Voorzitter van Commissie V in het Bureau zitting had, namens Nederland het woord. Voor de tekst van deze rede vide bijlage II. Het Nederlandse standpunt werd vervolgens ondersteund door de vertegenwoordigers van Australië, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Het Indonesische standpunt werd ondersteund door Guatemala, Ceylon, Thailand, Iran, Tunesië en de Sowjet-Unie. De vertegenwoordiger van Nat.China verklaarde zich ten aanzien van de inscriptie afzijdig. De inscriptie werd vervolgens aanbevolen met 7 stemmen voor (Ceylon, Guatemala, Iran, Thailand, Tsjechoslowakije, Tunesië en de Sowjet-Unie) 4 tegen (Frankrijk, Noorwegen, Nederland en het Ver.Kon.) en 4 onthoudingen (China, Paraguay, Venezuela en de Verenigde Staten).

3) Behandeling van de inscriptie in de plenaire

Op 20 september werden in de plenaire zitting van de Algemene Vergadering de aanbevelingen van het Bureau behandeld. Bij de kwestie "West Irian"(West New Guinea)" werd het eerst het woord gevoerd door de Nederlandse Minister van Buitenlandse Zaken, die zich tegen de behandeling van dit punt uitsprak. Voor deze rede vide bijlage III. Vervolgens bepleitte Mr Ali Sastroamidjojo namens Indonesië de plaatsing van dit punt op de definitieve agenda. Het Nederlandse standpunt werd gesteund door Australië, terwijl Ceylon en Bolivia Indonesië steunden. Bij de hoofdelijke stemming werd ten slotte met 49 stemmen vóór, 21 tegen en 11 onthoudingen besloten deze kwestie als punt 62 op de agenda te plaatsen. Bij de stemming over de inscriptie tijdens de XIe Alg.Verg. in 1956 was de verhouding 47 vóór, 18 tegen en 14 onthoudingen. Hoewel dus de verhouding vrijwel gelijk was gebleven, kon deze uitslag voor Nederland niet onbevredigend worden genoemd. Immers, sedert de vorige stemming over de inscriptie waren drie nieuwe leden tot de V.N. toegetreden die tot de Afro-Aziatische groep behoorden, nl. Japan, Ghana en de Maleise Federatie, welke laatste zich onthield. Voor een vergelijking van de stemuitbrenging der individuele landen vide nevensgaand overzicht. De verschuivingen in de Latijns-Amerikaanse groep waren merkwaardig en voor Nederland niet ongunstig, in aanmerking nemende dat deze groep over het algemeen in principe van mening is dat elk onderwerp dat ter discussie wordt opgevoerd, inderdaad moet worden behandeld.

4) Behandeling in Commissie I van de Alg.Verg.

Enkele dagen voor de aanvang van de behandeling in de Politieke Commissie werd bekend dat Indonesië bij de delegaties van een aantal landen te New York en in enkele hoofdsteden steun trachtte te vinden voor een ogenschijnlijk zwakke en onschuldige ontwerp-resolutie, waarin de partijen werden uitgenodigd hun pogingen voort te zetten om een vreedzame oplossing van het geschil te vinden in overeenstemming met de beginselen van het Handvest van de V.N. en waarin de Voorzitter van de Alg.Verg. (de Nieuw-Zeelander Sir Leslie Munro) werd verzocht om de partijen daarbij behulpzaam te zijn en ter zake rapport uit te brengen aan de volgende Alg.Verg. Voor de tekst van deze concept-
./. ontwerp-resolutie vide bijlage IV. Reeds spoedig bleek echter uit ondershands overleg dat de Voorzitter niet bereid zou zijn een dergelijk verzoek te aanvaarden omdat, zoals hen bekend was, een der beide partijen, nl. Nederland, niet bereid was te onderhandelen. Daarom veranderden de Indonesiërs hun ontwerp in die zin dat de uitnodiging tot bijstand werd gericht aan de Secretaris-Generaal van de V.N., die, ambtenaar van de V.N. zijnde, aan een dergelijke uitnodiging vervat in een resolutie van de Alg. Verg. wel gehoor zou moeten geven, indien de resolutie werd aangenomen. Voor de tekst van deze resolutie, waarin ook nog enkele
./. andere wijzigingen waren aangebracht vide bijlage V. De ontwerp-resolutie werd ten slotte ingediend door 19 landen, waarvan behalve Bolivia, alle overige landen tot de Afro-Aziatische groep behoorden. De resolutie van het vorige jaar was weliswaar ingediend door slechts 13 landen, doch daaronder bevonden zich toen drie Latijns-Amerikaanse landen (Bolivia, Costa Rica en Ecuador) alsmede Zuidslavië.

De behandeling in Commissie I zou aanvangen op maandag 18 november doch werd uitgesteld in verband met een bezoek dat de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken Subandrio op die dag bracht aan Minister Dulles in Washington. Tenslotte vond de behandeling plaats op 20, 21, 25 en 26 november.

./. Het debat ving aan met een rede van Minister Subandrio, waarin weinig aandacht werd besteed aan diverse Indonesische stellingen van vorige jaren, met name die van juridische aard, terwijl enkele malen de nadruk werd gelegd op de mogelijke ernstige gevolgen voor de vrede bij een verder uitblijven van actie zijdens de V.N. Vervolgens voerde de Nederlandse Permanente Verte-
./. genwoordiger, Mr Schürmann het woord (vide bijlage VII). Aan het debat werd deelgenomen door een groot aantal vertegenwoordigers. Verscheidene redevoeringen waren van hoog gehalte. Over het algemeen kan gezegd worden dat van de zijde van Indonesië c.s. getracht werd het vraagstuk aan te dienen als een "koloniale" kwestie, welke een bedreiging van de vrede kon inhouden, terwijl van Latijns-Amerikaanse zijde vooral de juridische aspecten van het probleem werden gereleveerd. Van Sowjet-zijde werd, behalve op de "koloniale aspecten", vooral nadruk gelegd op een vermeende "strategisch-militaire" politiek van de ZOAVO ten opzichte van het eiland Nieuw-Guinea. Van Nederlandse en West-Europese zijde werd in het bijzonder aandacht geschonken aan het zelfbeschikkingsbeginsel en de Nederlands(-Australische) politiek in deze. Sprekers waren: Cuba, Columbia, Ceylon (2x), Sowjet-Unie(2x),

Jordanië, Haïti, Tsjechoslowakije, Australië (3x), Japan, Afghanistan, Oekraïne, Maleise Federatie, Nepal, Bolivia, België, Zuidslavië, Laos, Wit-Rusland, Philippijnen, Costa Rica, Albanië, Nieuw-Zeeland, Roemenië, Polen, Bulgarije, Birma, Soedan, Egypte, Ethiopië, Yemen, Spanje, Saoedi-Arabië, Italië, Ghana, Uruguay, Frankrijk, Zweden, Israël, Peru, het Ver.Kon., China, Ierland, Syrië, Irak, India, Brazilië, Pakistan, Mexico, Thailand en Argentinië. Van Indonesische zijde werd in totaal zesmaal in het debat geintervenieerd. Van Nederlandse
./. zijde driemaal (vide bijlagen VII t/m IX).

Vervolgens werd de resolutie aangenomen met 42 stemmen vòòr, 28 tegen en 11 onthoudingen. Zuid-Afrika was afwezig. Na de stemming volgden stemverklaringen van Griekenland, Oostenrijk en de Philippijnen. Voor de wijze waarop de individuële landen stemden vide eerdergenoemd overzicht.

Bij de stemming in de plenaire zitting van de XIe Alg. Verg. in februari 1957 behaalde Indonesië 40 stemmen, terwijl 25 stemmen tegen de Indonesische resolutie werden uitgebracht, bij 13 onthoudingen. (Een vergelijking met de stemuitslag in de Commissie van de XIe Alg.Verg. biedt geen juist beeld omdat toen 7 landen onopzettelijk afwezig waren). Indonesië bleek dus, evenals bij de inscriptie, twee stemmen gewonnen te hebben (Ghana en de Maleise Federatie) van landen die sedert februari 1957 tot de V.N. waren toegetreden. Daarentegen had Nederland drie oorspronkelijke onthouders tot tegenstemmen bewogen en wel Argentinië, Chili en Spanje. Laos, dat zich in de XIe Alg. Verg. had onthouden, steunde nu Indonesië, terwijl Ecuador, dat voorheen Indonesië steunde (en zelfs mede-sponsor van de resolutie was geweest) overging tot onthouding.

5) <u>Behandeling in de plenaire zitting</u>.

Op 29 november kwam de kwestie Nederlands Nieuw Guinea in de plenaire zitting in behandeling. Nadat de vertegenwoordiger van Bolivia de door de Commissie aangenomen resolutie, waarvan zijn land mede-sponsor was, nogmaals had aanbevolen, voerde de vertegenwoordiger van Indonesië, Mr Ali Sastroamidjojo het woord. Hij deed een dringend beroep op de Algemene Vergadering om de resolutie te aanvaarden en waarschuwde voor mogelijke ernstige gevolgen indien de resolutie niet de tweederde meerderheid zou behalen.

Vervolgens sprak Minister Luns, die nogmaals in het kort de Nederlandse bezwaren tegen de Indonesische resolutie opsomde
./. (vide bijlage X). Nadat ook Australie tegen en India vòòr de resolutie hadden gesproken, werd overgegaan tot stemming. De resolutie behaalde niet de tweederde meerderheid en werd verworpen met 41 stemmen vòòr, 29 tegen en 11 onthoudingen. Indonesië had dus sedert de stemming in de Commissie één stem verloren, nl. van de Philippijnen die afwezig was, terwijl Nederland één stem meer had verworven, nl. van de Unie van Zuid-Afrika, die in de Commissie afwezig was geweest.

Na de stemming werden stemverklaringen afgelegd door Zuid-Afrika, Portugal en Haïti en tenslotte door de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken.

./.

30 november 1957.